

Katarzyna Krüger

WYSZUKIWARKA NEKROLOGÓW Z WIELKOPOLSKIEJ PRASY

Szukając informacji o naszych przodkach przeglądamy metrykalia, stare rodzinne zapiski, świadectwa szkolne, księgi miejskie, akta gromad wiejskich, dokumenty lokacyjne wsi, testamenty itp. Kolejnym, jakże ciekawym, choć związanym ze śmiercią źródłem informacji, są nekrologii.

Nekrolog w dzisiejszym rozumieniu tego słowa związany jest z dynamicznym rozwojem prasy w XIX i XX wieku. Zazwyczaj dla zwykłego śmiertelnika jest to więc krótki anons w czarnych ramkach informujący o zgonie jakiejś osoby i zapraszający do wzięcia udziału w uroczystościach żałobnych.

W kwietniu 2009 roku z inicjatywy Jerzego Szumana powstał projekt publikacji na stronie WTG Gniazdo indeksacji nekrologów z gazet wielkopolskich. W niniejszym artykule pozwolę sobie przedstawić jak wyglądało tworzenie przedmiotowej indeksacji.

Na początku kwietnia 2009 roku Maciej Głowiak, na prośbę Jerzego Szumana, zamieścił zindeksowane przez niego nekrologii z „Dziennika Poznańskiego” z 2 poł. XIX wieku (1867, 1874–1877, 1881, 1884–1885 lat). Pytany o powód zainteresowania nekrologami Jerzy odpowiedział:

(...) sprawa zaczęła się nieco przypadkowo. Z jakiegoś powodu (chyba Wizów) wszedłem na stronę WTG i zauważyłem informację o Księżach Wielkopolskich. Okazało się, że w bazie danych jest sporo dziur, które przeglądając Dzienniki i wyszukując nekrologi duchownych mogę uzupełnić. Rezultaty tego powoli stają się widoczne. W którymś momencie doszedłem do wniosku, że marnuję okazję bo szukając księży zapominam o innych naszych przodkach. Cofnąłem się (chyba o dwa lub trzy roczniki) i zacząłem wypisywać wszystkie (prawie) nekrologi i publikowane informacje o zmarłych. Okazało się przy tym, że w ten sposób mogę uzupełnić rodzinną bazę danych „W opracowaniu zawarte są „prawdziwe” nekrologi oraz wspomnienia o zmarłym znalezione w rubryce Wiadomości Miejskowe i Potoczne. Czasem się zdarza, że są one drukowane także poza tą rubryką. Jeśli poszukiwanego nekrologu nie można znaleźć na ostatnich stronach to należy tam zajrzeć. Ponieważ nekrologi dotyczące tej

samej osoby ukazywały się w kilku numerach to uwzględniony jest pierwszy chyba, że dotyczyło to „wspomnienia”. W żadnym wypadku nie zagwarantuję, że znalazłem wszystkie notki dotyczące Wielkopolan. Co do innych to najczęściej je pomijałem¹.

Pomysł zindeksowania nekrologów z wielkopolskiej prasy przełomu XIX i XX wieku zyskał na stronie WTG licznych zwolenników, którzy tak jak Waldemar Plewa (jeden z indeksujących na potrzeby projektu) posiadali już zindeksowane nekrologi (2000 nekrologów z „Kuriera Poznańskiego” z lat 1907–1909 i 1924–1925) lub podsuwali pomysły co do strony technicznej.

Najlepszym programem do spisywania danych wydał się wszystkim zainteresowanym Excel. W toku przygotowań pojawiła się jednak dyskusja, co do tego jakie dane należało by spisywać. Każdy miał swoje zdanie na ten temat, wszyscy byli jednak zgodni że niezbędne są takie rubryki jak:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) nazwisko rodowe,
- 3) tytuł gazety i jej rok.

Dyskusje budziły także kwestie związane z kolejnością rubryk, informacjami dotyczącymi daty i miejsca zgonu czy wieku osoby. Inną, równie istotną kwestią była konieczność poszerzenia indeksu o rubrykę z nazwą gazety i/lub nazwą biblioteki cyfrowej. Ważne również by dodawać nekrologi z całego jednego rocznika, nie zaś pojedyncze. Wtedy bowiem łatwiej zapanować nad tym co jest, a czego brakuje.

Po zebraniu licznych uwag i po przedyskutowaniu zagadnienia z prezesem zaczęłam „zbierać” od osób, które się zgłosiły zindeksowane nekrologii, zapisane w Excelu – z takimi rubrykami jakie indeksujący preferowali i scalać je w jedną bazę (nekrologi), z której w naturalny sposób musiała wyewoluować druga – zawierająca nazwy i roczniki gazet, z których spisano nekrologi.

W połowie kwietnia 2009 roku, kiedy do danych Jerzego dodano pozostałe nekrologi ich liczba sięgnęła ok. 7500 jak na jeden miesiąc – wydawało się, iż jest to zawrotna liczba. Najważniejsze jednak jest to, że w krótkim czasie udało się zebrać informacje pochodzące od różnych osób, bez tracenia czasu na dyskusje czy dana informacja jest istotna, czy nie. Istotne było też pewne elastyczne podejście do tematu: nie należy spierać się o szczegóły zawartości rubryk. Z tego też powodu wszystkich zainteresowanych tworzeniem bazy nekrologów poprosiłam aby spisywali informacje w Excelu, w preferowanej przez nich kolejności. Bez

---

¹ Nekrologi „Dziennika Poznańskiego” (XIX w.) Wysłany: 09 Kwi 2009, 03:06 Mg.

względu jednak na ilość i zawartość kolumn cztery rubryki stanowiły niezbędne minimum dla tworzenia bazy a mianowicie:

- 1) nazwisko,
- 2) imię,
- 3) nazwisko rodowe,
- 4) tytuł i rok/numer gazety.

Stopniowo od uczestników projektu przychodziły różne objętościowo pliki z danymi. W ten właśnie sposób, powoli baza zaczęła się rozrastać.

W chwili obecnej zawiera ona następujące dane:

- 1) imię / imiona,
- 2) nazwisko,
- 3) nazwisko rodowe,
- 4) data, wiek osoby zmarłej,
- 5) tytuł gazety,
- 6) rok wydania gazety,
- 7) numer gazety,
- 8) uwagi, tj. różne informacje o osobie, np. imiona rodziców, data urodzenia, informacje o zawodzie, odznaczeniach, udziale w powstaniach, miejscu pochówku, statusie społecznym, adresie².
- 9) miejsce zgonu.

Nad techniczną oprawą całości projektu czuwał Maciej Głowiak. Wymiana z Maciejem maili z excelowskimi plikami zawierała niekiedy akcenty humorystyczne. Po krótkim, informatycznym przeszkoleniu (oczywiście za pomocą maili) udało się wszystko wstawić na stronę i baza obecnie działa bez zarzutów.

Na koniec słówko o zindeksowanych gazetach. Aktualnie zindeksowane zostały nekrologi z następujących gazet:

- **Kurier Poznański**: 1872–1873, 1901 (XI), 1906 (20 numerów), 1907–1910, 1911 (IX–nr 210), 1918 (I–IV), 1924, 1925 (I–VI), 1930 (I–XI), 1931 (I–II, IX–X), 1932 (III), 1936 (I), 1937 (I), 1938 (I), 1939 (VIII);
- **Dziennik Poznański**: 1867, 1874–1877, 1881, 1883 (nr 183, 184), 1884–1885, 1887–1889, 1893, 1906 (195, 198), 1910 (VI–XII), 1912 (nr 78–81), 1919 (I–IV), 1924 (nr 279, 280, 295, 298, 300), 1931 (I),

---

² Pojawienie się w rubryce „uwagi” adnotacji „adres” informuje, że w nekrologu zamieszczono ostatni adres zmarłego.

Menu

[O nas](#)
[Forum](#)
[Opracowania](#)
[Publikacje](#)
[Spotkania](#)
[Galeria](#)
[Linki](#)
[Pytania](#)
[Kontakt](#)

Projekty

[Wielkopolscy Księża](#)
[Nekrologi](#)
[Cmentarz Samotna](#)

Wpisz nazwisko:

Informacje

Aktualną zawartość bazy danych, informacje o projekcie oraz wskazówki dotyczące wyszukiwania można znaleźć na stronie informacyjnej

Wskazówki dotyczące wyszukiwania

Wyszukiwarka znajduje nazwiska dopasowując początki nazwisk. Oznacza to, że wpisując np. *Nowak* znajdziemy wszystkie nekrologi osób o nazwisku *Nowak*, *Nowakowski*, itd. Podobnie z nazwiskami kończącymi się na *-ski/-cki*. Wpisując np. *Jakubowsk* znajdziemy nazwiska *Jakubowski* oraz *Jakubowska*.

Autorzy

Koordynacja:
Katarzyna Krüger
Oprogramowanie:
Maciej Głowiak
Grafika:
Dobrosława Gucia
Indeksujący: pełna lista

Zawartość bazy

W bazie danych znajduje się **18746** nekrologów z gazet do 1939 r.:

Szczegółowy spis zindeksowanych gazet i roczników znajduje się [tutaj](#)

Menu

[O nas](#)
[Forum](#)
[Opracowania](#)
[Publikacje](#)
[Spotkania](#)
[Galeria](#)
[Linki](#)
[Pytania](#)
[Kontakt](#)

Projekty

[Wielkopolscy Księża](#)
[Nekrologi](#)
[Cmentarz Samotna](#)
[Dzień Genealoga](#)

Szukaj

Przeszukaj zasoby strony WTG:

Wpisz nazwisko:

Znaleziono 21 nekrologów

Kowalski, Antoni

Kurier Poznański -- 1939.08.29 R. 34 nr 392
Data zgonu: 1939.08.

Kowalski, Henryk

Wiadomości Parafialne Parafii Mosińskiej --
1933.03.01 R 4 nr 5
Data zgonu: 1933.02.06
Uwagi: ur. 28.01.1933
Miejsce: Niwka Nowa

Kowalski, Ignacy

Dziennik Poznański -- 1884 nr 235

Kowalski, Ignacy

Autorzy

Koordynacja:
Katarzyna Krüger
Oprogramowanie:
Maciej Głowiak
Grafika:
Dobrosława Gucia
Indeksujący: pełna lista

Zawartość bazy

W bazie danych znajduje się **18746** nekrologów z gazet do 1939 r.:

Szczegółowy spis zindeksowanych gazet i roczników znajduje się [tutaj](#)

- **Wiadomości Kościelne Parafii Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu w Poznaniu:** 1919, 1928, 1933–1939,
- **Dziennik Poranny:** 1935–1936,
- **Tygodnik Parafialny Parafii Ostrzeszowskiej:** 1935–1936
- **Tygodnik Parafialny Parafii św. Antoniego Padewskiego w Poznaniu Starołęce:** 1934–1939,
- **Tygodnik Parafialny Parafii Ostrzeszowskiej** 1935–1936,
- **Wiadomości Parafialne Parafii Mosińskiej** 1930–1939.

Wyszukiwarka dostępna jest pod adresem

<http://www.wtg-gniazdo.org/nekrologi.php>

Pragnę w tym miejscu podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania i rozwoju bazy zawierającej nekrologi z wielkopolskich gazet z XIX i XX wieku, w szczególności zaś indeksującym. Są to: Hanna Guza, Wojciech Łepkowski, Katarzyna Krüger, Bożenna Kuliberda, Beata Koźlan, Waldemar Plewa, Ewa Rembikowska oraz Jerzy Szuman. Dzięki nim baza w tej chwili (stan: sierpień 2009 roku) liczy ok. 20.000 zapisów.